

Slova pana Dušana Peterky vynálezce, majitele společnosti SKI PROGRES s.r.o.

Ski RAX neboli česky lyže RAX jsou poslušné lyže s **nevšedním profilem, zakončené originální metalovou koncovkou s vertikálními lamelami** a díky tomu jsou zárukou bezpečné jízdy na všech druzích svahů a sněhu. S poslušnými lyžemi RAX můžete jezdit po upravených i neupravených sjezdovkách, ale i zdolávat extrémní svahy. Jistě víte, že i sjezdovka se odpoledne často stává velmi náročným terénem. Proto jsou RAXy vhodné a zajímavé pro všechny, kdo si chtějí lyžovačku alias RAXing užívat.

O vynálezu a patentu – rodný list

Na jaře 2008 jsem se seznámil se zajímavými lyžemi, které však byly uzpůsobeny a prezentovány jen jako záležitost pro extrémní lyžaře, pro zdolávání nepřístupných a velmi prudkých svahů.

Napadlo mě, že kdyby se provedly některé zásadní úpravy, mohly by takové lyže fungovat i na normálních sjezdovkách (mj. podstatné zkrácení koncovky a zmenšení úhlu jejího sklonu, jiné osazení lamelami, použití bezpečnostního vázání ...)

Postupnými kroky, kdy jsem vymýšlel a zkoušel různé velikosti, tvary a umístění těchto lamel, jsem dospěl k žádoucím vlastnostem koncovky a přišlo na 'pořad dne' vyřešit otázku, jak tyto lyže průmyslově vyrábět.

Tvar byl vymyšlen, ale jak a z čeho koncovku dělat, aby mohla být produkována ve velkém, aby byla možná její standardizovaná montáž? Bylo jasné, že není možné jít cestou připevňování jednotlivých lamel uprostřed a po stranách nějaké podložky, která by se pod určitým úhlem připevňovala ke konci lyže. Navíc bylo zapotřebí vyřešit problém vázání – bylo mi jasné, že chci tyto lyže nabízet široké lyžařské veřejnosti, a proto se na ně musí dát montovat bezpečnostní vázání, nejen tzv. drátové vázání. Toto všechno mě přivedlo k myšlence dělat koncovku způsobem odlitku, který bude mj. opatřen rovinou, nutnou pro montáž patky bezpečnostního vázání.

Moje úvahy šly ještě dál: když nabízíme univerzální RAXy mj. také co do délky, byla by dobrá možnost použít na nich tzv. rentalové vázání (posuvná špička). Prostudoval jsem řadu takových druhů vázání a vymyslel kombinaci standardního vázání s rentalovou podložkou špičky, to vše od Tyrolie.

Dušan Peterka

stabilní poslušné lyže., RAX.

Poděkování patří pánům Peterkovi a Klečkovi, kteří mi laskavě pod stromeček roku 2011 věnovali dva kusy těchto na první pohled prazvláštních či zlomených lyžích s podivným kusem jakéhosi železa umístěného hned za patou. Se slovy (Ty jako dlouholetý a zasloužilý člen HS, tady máš a napiš svoje pocity a postřehy) tedy píšu.

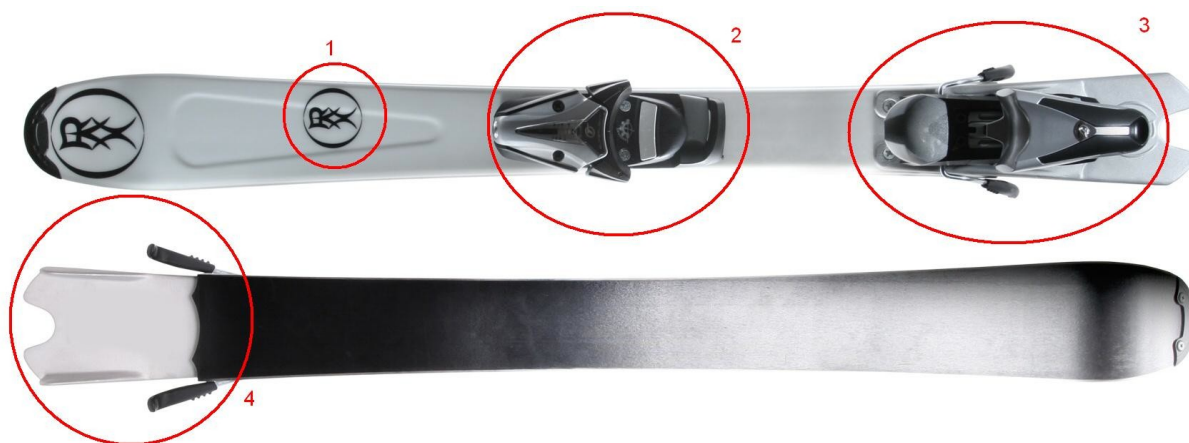
Tento popisný návod je určen především pro ty z Vás, kteří jste se ještě nesetkali s tzv. „stabilními poslušnými lyžemi“, nazvanými RAX – unikátním českým vynálezem.

Úvod věnuji označení (které sami zvolili), nevyrábí ani lyže ani snowboard, ale dle jejich slov prostě RAXy. Název zvolili podle místa testů v Rakousku pohoří RAX, což je od místa narození Brna - Lelekovic opravdu kousek. Poslušné lyže RAX a jízda - RAXing je prostě nový, jednoduchý zimní sport, (viz wikipedie) a opravdu trefný. Vynálezce se vědomě i účelově vyhnul termínu lyžování, jelikož lyžování, tak jak jej známe doposud to opravdu není a RAXování popírá všechny dosavadní styly jakožto i všechny dosavadní studie či metodiky.

Lyže jsou v naprosté většině případů dvě (mimo monolyži) a vždy je vázání – jezdec někde uprostřed po směru osy samotných lyží, (rozdíly jsou v typech - klasik, snowblade, carv, bigfood, ...) na snowboardu je taktéž vázání – jezdec uprostřed, ovšem otočen o 90 stupňů mimo osu. Stabilní poslušné RAXy jsou zcela jiné konstrukce a to jak z pohledu tak i vlastnostmi.

Samotné tělo RAXek je zhotoveno ve společnosti Sporten a to dle obou pánů zcela standardním postupem používaným při výrobě všech ostatních produktů společnosti Sporten. RAXy jsou osazeny standardním vázáním Tyrolia s posuvnou špičkou. Jejich délka je 90cm a vlastní tělo lyže končí souběžně s patou boty. Za patou je pouze monolitická kovová koncovka, opatřena stabilizačními lamelami.

<http://www.raxing.cz/images/stories/bl dekor- s popisem.jpg>

- 1 = originální logo RAX v kruhu, chráněné známkou © - copyright
 2 = posuvná špička vázání pro snadné nastavení na jinou velikost bot - lyžáku
 3 = těžiště ovládání lyže - patka vázání, umístěná na rozhraní lyže a metalové koncovky
 4 = metalová řídicí koncovka se svislými lamelami na spodní straně, která zvyšuje stabilitu

Rozměry:

- špička 97 mm
- střed 74 mm
- patka 85 mm
- délka 98 cm

Na začátek je potřeba si uvědomit, že RAXy obou pánů opravdu nejsou ani lyže v pravém slova smyslu ani snowboard. Nožná snad pololyže či půllyže?! Ve své 50 leté praxi jsem se ještě s takovým pojetím lyží ještě neseťkal.

Již při koupi si pokládáme příliš mnoho otázek a to už u některých potencionálních jezdců vyvolává pocit rozpačitosti či beznaděje jelikož přesný návod či manuál opravdu neexistuje. Co jezdec – lyžař, to jiný názor a každý má ten svůj, který takřka vždy považuje za správný. „Carvista či bigfoodista, mají svůj pohled na lyžování a každý jej prezentuje jinak, stejně tak jako jejich jízda je zcela odlišná.

Lyže. Jak jezdím rychle, kde jezdím, jaké oblouky preferuji. Rozhodující je i váha a výška. Typ a vlastnosti samotné sjezdovky či sněhu. Podle těchto kritérií je nutno vybrat lyže.

Snowboard. Podobně jako u lyží. Délka a šířka, stejně tak jako tvrdost a zdatnost je zcela zásadní a rozhodující při koupi.

Obecně pro lyžování platí :

- delší oblouk, větší rychlost = delší lyže, větší rádius
- kratší oblouk, menší rychlost = kratší lyže, menší rádius
- jezdím i v horších podmínkách (břečka, prašan) = lyže širší ve středu
- menší/lehčí postava = kratší lyže
- větší postava (výška i hmotnost) = delší lyže
- **Všechny tyto vlastnosti jsou striktně vyžadovány a platí pro lyže, nikoliv pro bezpečné**

zdroj INTERSKI

stabilní poslušné RAXy.

RAXy, - nemusíte si žádnou z těchto otázek pokládat, jelikož pro RAXy jsou téměř všechny tyto otázky zcela či zanedbatelně možná i nepodstatné. Snad jen od výšky 120 cm, ale i tuto otázku už údajně řeší a budou pro děti od 2 let. Jeví se jako univerzální pro všechny kategorie jezdců a to ze všech hledisek. Zkušenosti, váha, zdatnost či věk není vůbec podstatná, jelikož konstrukce lamely rozhodne za jezdce. Podobně není pro RAXy důležitá kvalita sjezdovky, typu sněhu, tvaru povrchu, velikosti sklonu, ledu či jiných pro lyže podstatných vlastností.

Systém výuky lyžování v České republice je předmětem dlouhodobých sporů vzhledem k rozdílnosti stylů různých subjektů, organizací a zájmových skupin či lobistů. Dokonce i mezinárodní organizace INTERSKI nemá dodnes zcela přesná pravidla či metodiku k vlastnímu pojmu lyžování. Široká lyžařská i nelyžařská veřejnost žije v mylném přesvědčení že neexistuje jediný univerzální způsob nebo postup při výuce jízdy a zatáčení na lyžích. Ano existuje však mnoho nejrůznějších faktorů, které mohou ovlivnit postup při výuce - věk, strach, fyzické a psychické dispozice, úroveň motoriky - motorického učení, sněhové podmínky i sklon svahu, zdravotní stav, ambice jezdce V neposlední řadě jsou rozdíly v nejednotné metodice při výuce samotného lyžování a to dokonce i v některých lyžařských školách. Naučit se jezdit pokud možno okamžitě chtějí všichni. Obecně je známo že na krátkých lyžích se lépe učí jelikož jsou snáze ovladatelnější což RAXy bezesporu jsou. RAXy už svojí konstrukcí popírají všechny známé metody výuky lyžování jelikož jejich konstrukce je zcela odlišná. RAXy prostě poslouchají Vaši fyziku, a kovová lamela Vaši stabilitu udrží dokonce i na ledových plotnách protože se spolehlivě zařiznou do této plotny podobně jako klasické brusle na ledě.

Má-li jezdec správný postoj, je stabilizační koncovka takřka nevyužívána, a je dokonce pár milimetrů nad sjezdovkou. Stabilizační koncovka je umístěna za těžištěm a horní náklon stabilizační koncovky s lamelami, umožňuje vysokou bezpečnost a ovladatelnost těchto RAXek. Při náklonu jezdce vzad začne lamela pracovat jako brzda a čím více se nakloníte, tím dříve zpomalíte až do úplného zastavení. Zcela se vytrácí tzv. pluzení, jakékoliv smýkání či přísuny nebo tlačení do té či oné lyže. Podobně jako náklon na pravou či levou stranu, umožní úplnému začátečníkovi otočit se do požadovaného směru. Poloměr oblouku záleží jen na postoji jezdce protože lehce ovladatelné, poslušné RAXy svojí konstrukcí s pomocí stabilizační koncovky přesně ví jaký poloměr oblouku je třeba k pohodové bezpečné jízdě v závislosti na postoji jezdce.

Samotnou kapitolou jsou začínající děti, začínající dospělí,

Děti //i začínající dospělí// mají své specifikum a již při seznamování s lyžemi je podstatnější desing či obrázek než vlastnosti, ale faktem zůstává //podobně u některých začínajících dospělých// že je zde částečný strach z neznáma či z pocitu co se vůbec bude dít. Dětský postoj vypadá ze strany //tak nějak// jako sezení na „záchodě„ U standartní lyže se při záklonu jezdec rozjede nekontrolovaně a následně nutně musí následovat pád. Zejména u dětí, cca po 5 – 10 pádech přestane sportování bavit a snadno získá averzi k tomuto druhu sportu. A právě RAXy mají tu jedinečnou unikátní vlastnost, že pokud jezdec obecně, přesune váhu dozadu – či se jen nakloní směrem vzad, tak se RAXy vůbec nerozjedou a ze své podstaty prostě stojí. Tím dává jezdcovi i tělu celkem jasný podnět, „pozor, něco je jinak,,. Jakmile si jezdec či jezdovo tělo uvědomí tento fakt, začne vyrovnávat svůj středozaďní postoj, lamela začne ztrácet svoji brzdňou vlastnost a RAXista se dostává do pohybu. Podobně je tomu i při zatáčení, začínající lyžař se téměř vždy učí tzv. pluh – pluzení, přívrat, smyk, ... U RAXek je tomu zcela jinak, u stabilních poslušných RAXů, stačí pouze náklon na některou ze stran a stabilizační koncovka s

lamelami začne „pracovat,, a je jen na jezdcí jak a kam přenesou svoji váhu – změni rovnováhu. RAXy zcela poslechnou a provedou oblouk velkého poloměru či pouhého metru. V současnosti je také kladen velký důraz na bezpečnost při jakémkoliv pohybu na sjezdovkách a RAXy díky koncovce mohou zastavit či zatočit takřka okamžitě. Neposlední vlastností zůstává, že RAXovat mohou děti již od 120 cm výšky a díky nastavilelnému vázání do jakéhokoliv věku, což vylučuje novou investici do „dospělejších,, lyží.

Extrémisti – adrenalinoví lyžaři.

RAXy mají jednu z hlavních výhod, jejich stabilizační koncovka umožňuje jízdu i na velice úzkých pásech sněhu – v horských průřvách. Náklonem vzad reguluje jezdec svoji rychlost a to bez jakéhokoliv dalšího směrového pohybu až do úplného zastavení, bez ohledu na strmost. Podobně i zatáčení do požadovaného směru je jen otázkou náklonu. Další výhodou je jejich váha a velikost, což je dozajista důležitá vlastnost při různých extrémních výstupech.

moje foto z telefonu

Strhané vazy, amputované končetiny.

Při jízdě - zatáčení na dlouhých lyžích vzniká velký tlak na kolena a to díky délce lyže za patou, kdy je nutno „zatlačit,,. Na některých neupravených sjezdovkách, muldách či rozježděných svazích si lyžař musí cestu vybírat, jelikož nahnutý sníh do kterého eventuelně vjede může mít za následek podržení zadní částí lyže, dochází k vrutu mezi tělem lyžaře a vlastními lyžemi a snadno tak dochází k poranění kolen či kotníků. Po úrazu kolen se lyžování nedoporučuje, snad jen na ideálně rovné a upravené sjezdovce tak, aby tlak na kolena byl zanedbatelný a nemohlo tak dojít k tzv. „vyskočení kolena,,. Při jízdě na RAXech tento úkon zcela odpadá a tudíž i lidé po úrazech mohou znovu na svah a mohou si zcela svobodně užívat pohybu dle svých možností. Podobně jsou na tom i sportovci po amputaci končetin, jelikož není nutno mít speciální protézu a ještě její speciální upevnění.

Závodníci – zkušení lyžaři.

Závodníci – zkušení lyžaři při jízdě na RAXech mají jedinečnou možnost si ověřit zda mají správný postoj, jelikož při nedoržení předozadní rovnováhy jim RAXy okamžitě řeknou vše o jejich postoji. Podobně i při jízdě do oblouku RAXy prozradí vše o postoji.

testeři:

Jana Hrachovcová, 22, let - 30km

Michaela Hrachovcová, 10 let - 30km

František Hracovec, 55 let – 30km

Antonín Macháček 68 let – cca 100km

MUDr. Antonín Macháček

antony.machac@gmail.com

ps. tato moje studie je osobním nezávislým pohledem po 50leté praxi u HS

Tak pánové, jen víc a houšť, a nenechte se odradit, všechny převratné vynálezy chtěli svůj čas.

„Raxing je nový druh zimního sportu. Jde o sjezdování na krátkých, také nazývaných "poslušných lyžích" s koncovkou, která je umístěna za patkou vázání. Koncovka má diagonální profil, jsou na ní svislé lamely a její funkce je především stabilizační. Má tak významný vliv na bezpečnost sportovce – „RAXisty“.

Tyto metrové RAXy jsou díky vyšší stabilitě vhodné pro úplné začátečníky, ale stejně tak mají co nabídnout i extrémním riderům. Díky jejich malé délce a stylu ovládnutí jsou mnohem více 'friendly' k nohám, takže na nich lze jezdit i po úrazech či operacích kolen. zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Raxing>

Pětadvacetiletý Jiří Čermák je vášnivým lyžařem už odmalička. Přestože klasické sjezdové lyžování zbožňuje, letos se rozhodl vyzkoušet něco trochu jiného. Nebyl to však snowboard ani běžky. Mladíkův zájem vzbudily poloviční lyže s metalovou koncovkou takzvané Rax ski, které si v těchto dnech oblíbují stále více lidí. „Jsou perfektní, díky nim si lyžování vychutnám na sto procent,“ míní Čermák.

<http://stisk.blog.idnes.cz/c/182560/Novinka-na-svahu-metrove-lyze-s-metalovou-patkou.html>

Od listopadu 2010 je toto technické řešení lyže chráněno mými Užitnými vzory, zapsanými Úřadem průmyslového vlastnictví v Praze pod čísly 21 478 a 21 492. Obsahově totožné jsou rovněž moje užité vzory platné v Německu a na Slovensku, jsou přihlášky užitných vzorů v Rakousku a dalších evropských zemích. zdroj: http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.pts_det?xprim=1491344&lan=cs